

Er is momenteel veel onduidelijkheid over wat natuurterreinen zijn binnen de aanpassing van de Meststoffenwet.

Dit bericht bevat een lijst met criteria aan de hand waarvan bepaald kan worden of grond valt onder landbouwgrond, natuurterrein of overige grond en wat de aanwendingsmogelijkheden van dierlijke mest op deze gronden zijn.

Definities

Om een helder antwoord te kunnen geven op de vraag of een perceel grond landbouwgrond, natuurterrein of overige grond is, zijn de definities van belang. Deze definities zijn afkomstig uit het Besluit Gebruik Meststoffen (BGM-besluit) en de Meststoffenwet en zijn hieronder weergegeven.

Landbouwgrond

Landbouwgrond is grond waarop daadwerkelijk enige vorm van landbouw wordt uitgeoefend.

Natuurterrein

De definitie van een natuurterrein luidt als volgt:

Natuurterrein is grond met een houtopstand die de hoofdfunctie natuur heeft, heideveld, ven, hoogveenterrein, zandverstuiving, duinterrein, kwelder, schor, gors, slik, riet- en ruigtland, griend en laagveenmoeras, alsmede grasland of bouwland dat de hoofdfunctie natuur heeft.

Overige grond

Andere grond dan natuurterrein en dan landbouwgrond.

Grasland of bouwland

Zowel landbouwgrond, als natuurterrein als overige gronden kunnen grasland of bouwland zijn. Hieronder vindt u de definities van:

Grasland

Grond die voor ten minste 50% uit gras bestaat, dat bestemd is voor beweiding met dieren of voor de winning van het gewas voor vervoeding aan dieren.

Bouwland

Grond waarop ten minste een deel van het jaar een gewas wordt geteeld, niet zijnde grasland.

Natuurterrein

Onder gronden met de hoofdfunctie natuur vallen in ieder geval gronden met een SN-beheersbeschikking of een SN-functiewijzigingsbeschikking en terreinen van Staatsbosbeheer. Dit laatste wel met de hieronder genoemde uitzondering.

Grond van Staatsbosbeheer

Grond van Staatsbosbeheer (SBB) is altijd natuurterrein. Hierbij is een uitzondering gemaakt voor grond die door Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) aan een agrariër zijn verpacht en waarbij de grond tijdens de duur van deze pachtovereenkomst is overgedragen aan SBB. Gedurende deze pachtovereenkomst wordt de grond beschouwd als landbouwgrond. Wanneer na afloop van de pachtovereenkomst een nieuwe pachtovereenkomst wordt gesloten met SBB als verpachter en dezelfde agrariër als pachter wordt de grond wel beschouwd als natuurterrein.

Grond van provinciale landschappen of Natuurmonumenten

Gronden die worden gepacht of gehuurd van Provinciale landschappen of Natuurmonumenten kan zowel landbouwgrond als natuurterrein zijn. Per perceel (pachtcontract) moet worden beoordeeld of de grond de hoofdfunctie natuur heeft. De omschrijving in een beheersovereenkomst of een pachtcontract is dan van belang. Als er bijvoorbeeld veel beperkingen worden opgelegd met als achterliggend doel om de natuur in

stand te houden, dan valt deze grond onder natuurterrein. Worden er weinig of geen beperkingen gesteld dan valt deze grond onder landbouwgrond. Niet alle beheersovereenkomsten tellen mee bij deze beoordeling. De eisen waaraan een beheersovereenkomst moet voldoen om onder natuurterrein te kunnen vallen, staan hierna in het kopje “discussie natuurterrein”.

Discussie natuurterrein

Op dit moment loopt er nog een discussie rond het woord “beheersregime”. In de toelichting van het BGM staat:

“Ingeval sprake is van een beheersregime, dat een aanmerkelijke inperking van de landbouwactiviteit en het daarmee samenhangende gebruik van meststoffen met zich brengt, zal dat in het algemeen leiden tot de conclusie dat geen sprake is van landbouwgrond, maar van natuurterrein.”

In artikel 1, lid 1 van het BGM staat vervolgens omschreven wat onder “beheer“ verstaan moet worden:

“beheer: beheer, gericht op de instandhouding van natuurwaarden, dat

1°. is vastgesteld krachtens de Natuurbeschermingswet of de Natuurbeschermingswet 1998,

2°. geldt als voorwaarde voor de verlening van een subsidie op grond van de Kaderwet LNV-subsidies, of

3°. tot stand is gekomen met instemming van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;”

Het woord “beheersregime” is niet omschreven in het BGM. Als een beheersregime ook zou moeten voldoen aan één van deze drie punten, voordat het een natuurterrein is, dan zou dit inhouden dat er vreemde situaties ontstaan.

Voorbeeld 1:

Overijssels Landschap verhuurt twee gelijke percelen met dezelfde (strengere) beperkingen ten aanzien van de mestaanwending aan een agrariër. Eén van deze percelen heeft Overijssels landschap aangekocht met LNV-subsidie en één heeft zij verkregen door schenking of aankoop zonder subsidie. Dit zou inhouden, dat het ene perceel een natuurterrein is en de ander landbouwgrond.

Voorbeeld 2:

Indien een natuurterrein wordt gepacht met reguliere pacht en de pachter vraagt er SAN (Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer) op aan, dan wordt het natuurterrein weer landbouwgrond. Dit omdat in de toelichting staat dat SAN-gronden altijd onder landbouwgrond valt.

In de komende weken vindt er overleg plaats met LNV over bovenstaande discussiepunten. We zullen u hiervan op de hoogte houden.

Aanwendingsmogelijkheden natuurterrein

Natuurterrein telt niet mee binnen het stelsel van gebruiksnormen. Indien deze grond bemest wordt, wordt dit binnen het stelsel van gebruiksnormen gezien als afvoer van (dierlijke) mest. Wanneer de grond binnen 20 kilometer van het bedrijf ligt, kan de mest onbemonsterd worden afgevoerd, mits het bedrijf het exclusieve gebruiksrecht heeft van de grond. In deze situatie zal daarom ook een vervoersbewijs moeten worden opgemaakt, waarbij de leverancier en afnemer hetzelfde bedrijf zijn.

Indien natuurterreinen worden beweid, wordt dit binnen het stelsel van gebruiksnormen gezien als het uitscharen van dieren. Hierbij zal bijgehouden moeten worden hoeveel dieren er hoeveel dagen geweid zijn.

Hoeveelheid bemesting natuurterrein

Voor dierlijke mest geldt, dat de maximum aanwending op natuurterreinen wordt bepaald door de eisen in het pachtcontract of het beheersregime dat voor het betreffende perceel geldt.

Is er geen beheersregime afgesloten en het perceel is geen grasland, dan geldt een maximum van 20 kg fosfaat uit dierlijke mest per hectare per jaar (hierbij wordt geen maximum gesteld aan de hoeveelheid stikstof).

Is er geen beheersregime afgesloten en het perceel is grasland, dan geldt een maximum van 70 kg fosfaat en 170 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare per jaar.

Aan de hoeveelheid kunstmest worden geen (landelijke) beperkingen gesteld. Omdat kunstmest duur is, wordt er van uit gegaan dat er geen kunstmest in natuurterreinen zal worden gebruikt. Op perceelsniveau kunnen in een beheersregime of een pachtcontract wel beperkingen gesteld worden aan het gebruik van kunstmest.

Landbouwgrond

Als bouwland of grasland die tot een bedrijf behoort niet de hoofdfunctie natuur heeft, wordt de grond gezien als landbouwgrond.

SAN gronden

Gronden met een SAN-beschikking (Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer) hebben niet de hoofdfunctie natuur en vallen dus niet onder de definitie van natuurterrein, maar worden beschouwd als landbouwgrond.

Aanwendingsmogelijkheden landbouwgrond

De Meststoffenwet heeft voor landbouwgrond gebruiksnormen vastgesteld, deze gebruiksnormen worden per bedrijf berekend/bepaald. De landbouwer is vervolgens vrij hoe de mest over de verschillende percelen wordt verdeeld.

Overige gronden

Overige gronden zijn alle andere gronden die geen natuurterrein of landbouwgrond zijn. Voorbeelden hiervan zijn volkstuintjes, voetbalvelden of niet-geregistreerde gronden van particulieren.

Erf en kavelpaden worden niet beschouwd als overige gronden, omdat de definitie van grond is: dat deel van de bodem dat wordt gebruikt of is bestemd om te worden gebruikt als voedingsbodem voor planten.

Aanwendingsmogelijkheden overige grond

Overige gronden tellen niet mee binnen het stelsel van gebruiksnormen. Indien deze overige grond bemest wordt, wordt dit binnen het stelsel van gebruiksnormen gezien als de afvoer van (dierlijke) mest. Indien overige gronden worden beweide, wordt dit gezien als het uitscharen van dieren.

Hoeveelheid bemesting overige grond

Aan de hoeveelheid kunstmest worden geen beperkingen gesteld. Wel gelden algemene eisen van het niet verontreinigen van gronden. Voor de hoeveelheid dierlijke mest geldt, dat indien deze grond geen grasland of bouwland is, een maximum van 20 kg fosfaat. Indien deze overige grond grasland of bouwland is, is er een maximum van 85 kg fosfaat en 170 kg stikstof per hectare per jaar.

Checklist

De bemesting met dierlijke mest is aan de hand van een checklist snel te bepalen. Hierbij is bovenstaande informatie van belang bij bepaling of een perceel onder de definitie van natuurterrein valt.

Bepaling grondtypering

Vraag 1: Is er sprake van SAN grond?

Ja: dan is het landbouwgrond

Nee: zie vraag 2

Vraag 2: Is de grond in pacht gegeven door BBL en heeft BBL de grond overgedragen aan SBB?

Ja: landbouwgrond, voor de duur van de pachtovereenkomst

Nee: zie vraag 3

Vraag 3: Voldoet de grond aan de definitie van natuurterrein?

Ja: natuurterrein

Nee: zie vraag 4

Vraag 4: Voldoet de grond aan de definitie van landbouwgrond?

Ja: landbouwgrond

Nee: overige grond

Bepaling gebruiksmaximum natuurterrein

Voor natuurterrein gelden geen gebruiksnormen, maar geldt een maximale aanwendingsmogelijkheid van mest. Deze kan als volgt bepaald worden:

Vraag 5: Zijn er beperkingen in de pachtovereenkomst of in een beheersovereenkomst?

Ja: de gebruiksmaxima zijn gelijk aan het beheersregime

Nee: zie vraag 6

Vraag 6: Is er sprake van grasland met de hoofdfunctie natuur?

Ja: het gebruiksmaximum is 70 kg fosfaat en 170 kg N per hectare per jaar

Nee: er geldt een maximum aanvoer van 20 kg fosfaat per hectare per jaar

Bepaling gebruiksmaximum overige grond

Wanneer er geen sprake is van natuurterrein of landbouwgrond is er sprake van overige grond. Voor overige gronden gelden geen gebruiksnormen, maar geldt een maximale aanwendingsmogelijkheid van dierlijke mest. Deze kan als volgt bepaald worden:

Vraag 7: Is deze overige grond in gebruik als bouwland of grasland?

Ja: voor deze grond geldt een gebruiksmaximum van 85 kg fosfaat en 170 kg stikstof per hectare per jaar

Nee: Op deze grond mag maximaal 20 kg fosfaat per hectare per jaar worden gebruikt